

10. ALDEHYDY

10.1. Związki zawierające grupę połączoną z atomem węgla mają ogólną nazwę aldehyd.

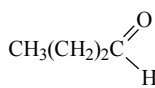
10.2. Nazwy aldehydów acyklicznych (łańcuchowych) tworzy się przez dodanie przyrostka – **al** (dla monoaldehydu) lub –**dial** (dla dialdehydu) do nazwy węglowodoru zawierającego tę samą (co aldehyd) liczbę atomów węgla (włączając atomy węgla grup aldehydowych). Grupa aldehydowa ma pierwszeństwo w nazwie przed grupami: C=C, OH; numeracja dotycząca wiązań wielokrotnych i podstawników podlega ogólnym regułom.

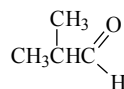
metanal

etanal

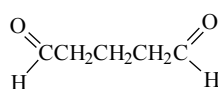
butanal

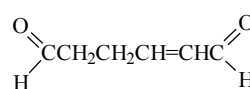
2-metylopropanal

pent-4-enal

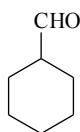

pentanodial

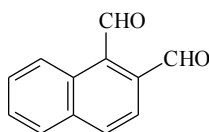

heks-2-enodial

10.3. Nazwę aldehydu, w którym grupa aldehydowa jest połączona bezpośrednio z układem pierścieniowym (alifatycznym lub aromatycznym) tworzy się dodając przyrostek **-karboaldehyd** (lub **-dikarboaldehyd**) do nazwy układu cyklicznego.

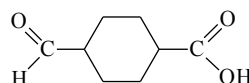

cykloheksanokarboaldehyd

naftaleno-1,2-dikarboaldehyd

10.4. Grupę aldehydową jako podstawnik nazywa się dodając do nazwy układu macierzystego przedrostek **-formylo** (lub **-metanoilo**)

kwas 4-formylocykloheksanokarboksylowy
(grupa COOH ma pierwszeństwo w nazwie przed grupą CHO)

10.5. Oprócz nazw systematycznych stosowane są **nazwy zwyczajowe** aldehydów (dla wielu aldehydów są one powszechnie stosowane); tworzy się je przez zastąpienie słowa kwas w nazwie zwyczajowej danego kwasu karboksylowego słowem **aldehyd** (a) lub przez zamianę końcówki **-oil** (lub **-yl**) w nazwie grupy acylowej na przyrostek **aldehyd** (b). (Nazwy kwasów karboksylowych i grup acylowych – zob. rozdz. 21.12).

Przykłady

HCHO

a) aldehyd mrówkowy

b) formaldehyd

CH₃CHO

a) aldehyd octowy

b) acetaldehyd

CH₃CH₂CHO

a) aldehyd propionowy

b) propionoaldehyd

CH₃CH₂CH₂CHO

a) aldehyd masłowy

b) butyraldehyd

(CH₃)₂CHCHO

a) aldehyd izomasłowy

b) izobutyraldehyd

C₆H₅CHO

a) aldehyd benzoowy

b) benzaldehyd

C₆H₅CH=CHCHO

a) aldehyd cynamonowy